

VALAŠTIANSKY hlásník

ročník XV.

číslo 4

september 2018

dvojmesačník

- Z OBSAHU VYBERÁME:**
- 21. august 1968
 - Komunálne volby 2018
 - Môj život s harrismi

Jánska vatra vo Valaskej

Svätojánske ohne sa tradujú už veľmi dávno a spájajú sa s čarou, mocou najkratšej a magickej noci. Predvest nám dávajú malé svätojánske mušky so svojím nezameniteľným svetielkom. Aby sa rozhoreli ohne aj v našej obci, museli organizátori, mládež a celá dedina prispieť svojím tancom a spevom. V sobotu 23.6.2018 sa v materskej časti Valaskej na detskom ihrisku rozhoreli dve vatry. Jedna pre malých Jankov, Janíčkov, a tá druhá pre veľkých Jánov. Vatry horeli do neskorej noci a hriali návštěvníkov pri nepriaznivom počasí, ktoré vytriedalo skoro všetky štyri ročné obdo-

bia, našťastie v našej nadmorskej výške bez snehových vločiek. Na ľudovú nôtu a do tanca prišla medzi nás ľudová hudba - Kučeravý javor. Pre mlsné jazýčky bolo pripravené občerstvenie, ktoré zabezpečilo občianske združenie Valaštania a MO Matice slovenskej vo Valaskej. Obecný úrad Valaská pripravil pre všetkých Jánov malý darček, ktorý im pripomenie svätojánsku vatru v našej obci. Návštěvnost priaznivcov neodrážali ani výkyvy počasia. Vatry sa zúčastnilo veľké množstvo ľudí a my sa už teraz tešíme na budúcu Jánsku vatru.

Text a foto: Martin Krupa

K VOLBÁM

Vážení čitatelia Valaštianského hlásnika, toto číslo k vám prichádza trochu oneskorene. Je to spôsobené skutočnosťou, že sa rýchlo a neodvratne blížia komunálne volby, ale to ste isto mnohí zaznamenali. Bolo našou snahou vám v tomto čísle predstaviť kandidujúcich spoluobčanov na post starostu obce i poslancov Obecného zastupiteľstva vo Valaskej. Vzhľadom na skutočnosť a platnosť právnych predpisov, týkajúcich sa postupov predkladania a zverejňovania kandidátov občanom, musíme od tohto zámeru upustiť, nakoľko by toto číslo vyšlo so značným oneskorením. Na základe návrhu poslanca Ing. Jána Dundoviča, po uplynutí zákonných lehot vám pripravíme v rámci našich možností mimoriadne vydanie VH, kde budú zverejnení kandidáti na post či už starostu obce, alebo na posty poslancov OcZ, aby ste sa mohli dostatočne orientovať a rozhodnúť, koho voliť. Bude to len dvojstrana venovaná tejto udalosti a mala by k vám prísť v októbri 2018.

RR

Drahí Valašťania, sestry a bratia matičari,

letný čas sa pomaly, ale isto blíži ku svojmu koncu. Čaká nás jeseň, pre žiakov a učiteľov začína nový školský rok. Matičari nezaháľali ani počas letného obdobia. Našu premiéru mal matičný baner na Jánskych ohňoch a spevokol Lipka reprezentoval našu obec na Krpáčove.

JÁNSKE OHNE

Každý rok oslavujeme meno, ktoré po desaťročia rezonuje skoro v každej slovenskej ľudovej piesni a ktoré je akýmsi symbolom leta, slnka i vody. Od nepamäti sa na deň 24. júna každé oko upieralo na Ždiarik, Úboč, Húšťavku, keď sa Jánska noc začínala zapálením vatry, spevom a výskotom tých chlapov či mládencov, ktorí túto oslavu pripravili. Žiaľ, boli časy, keď sa na túto krásnu akciu zabúdalo, ale matičari sa od roku 2001 rozhodli túto milú slávnosť oživiť a obnoviť tradíciu Jánskych ohňov. Matičari začínali každý rok oslavu krojovaným sprievodom od obecného úradu na Lipovú, kde hasiči pripravili vatru. Deti opekali špekáčiky, matičarky ponúkali koláče, Janko Badinka

Matičný hlas

navaril pravý poľovnícky guláš a spevokol Lipka sa prezentoval piesňami, Jánov sme obdarúvali darčekmi.

V tomto roku sa matičari rozhodli privítať veľkú snahu OZ Valašťania o organizáciu „Jánskej vatry“ pri HPÚ. Matičný sprievod sa vybral od lipky štátnej na námestí obcou až do materskej časti. Mladenci s faklami, náš predseda a pári matičiarov a občanov obce spievajúc piesňou „O Jáne, Jáne...“ sa presunuli až k matičnému stánku pri HPÚ. Veľmi ochotné matičiarke Milena Kúdelková a Mária Kučerová nuká-

li dobrotnami prítomných, škvarkové pagáče, jablčník a pečivo s tradičnou bryndzovou pomazávkou bolo pripravené pre všetkých.

Veľmi nás teší, že o naše dobroty bol záujem, a tým pádom bola naša snaha nie zbytočná a mŕna. Ďakujeme TS za poskytnutie dreveného stánku, OZ Valašťania za postavenie stánku a možnosť spolupodieľať sa na tejto akcii. Matica slovenská a jej členovia sú pripravení podieľať sa na ochrane kultúrneho, historického a tradičného dedičstva našej obce.

OSLAVY 74. VÝROČIA SNP NA KRPAČOVE

Čas neúprosne letí, čas rany zahojí... ale zverstvá a neprávosti, ktoré boli napáchané na našom území pred 74 rokmi stále nejdú a ani nechcú sa odstrániť z duše a myslí. Žiaľ priamych účastníkov je čoraz menej, ale o to intenzívnejšia má byť naša húževnatosť. Z minulosti sa máme poučiť.

Členovia spevokolu Lipka dostali možnosť vystúpiť na regionalných oslavách 74. výročia SNP na Krpačove. Prítomných

divákov potešili spevom, národnými, ľudovými a povstaleckými piesňami. Celkovo zaspievali 7 piesní: *Kto za pravdu horí, Kolo Tatier čierňava, Hoj, vlast' moja, Dedinka, ty moja krásna, V tej našej dedinke, Z Východnej dievčatá a na záver Aká si mi krásna.*

Pietnosť tohto miesta umocňoval tichý šum vetra pomedzi stromy a príjemný dotyk slnka. Ďakujeme Oblastnému výboru SZPB v Brezne za pozvanie, zabezpečenie autobusovej do-

pravy a tiež aj za občerstvenie vo forme výborného guláša.

ČO PRE VÁS CHYSTÁME?

Vážení čitatelia VH, tak, ako sme avizovali na jeseň, máme pre vás pripravené zaujímavé akcie. Spomenieme novinku - **Matičný víkend** /Zafkov pohár, krst krojov pre potreby MS, historická expozícia z činnosti MO MS Valaská, slávnostné prijímanie nových členov do radov MS/, ktorý sa uskutoční počas valaštianskej Kultúrnej jesene a tiež pri príležitosti 25. výročia vzniku Slovenskej republiky, **Matičný tematický výlet** na Oravu, návšteva Poľskej republiky.

Na záver si môžete prečítať báseň našej matičarky Ing. Anny Fischerovej - LETO, ako spomienku na toto krásne obdobie v roku, ktoré pomaly, ale isto stráca svoju moc.

Matičný hlas pre vás pripravil
výbor MO MS Valaská

Po časovej osi

*Po časovej osi
obutý či bosý
neúnavne kráča.
Človek.
Či ho slnko páli,
či dážď zmáča.
Po Zemi guľatej.*

*Na časovej osi
neviditeľný ktosi
počíta mu kroky.
Kroky ako roky
a v každom správa.*

*Sprvu či podrástol,
či dobre spáva.
Potom prvé hlásky,
nesmelé gestá a masky.
A nové a nové tváre,
neustále.
A v nich skryté lásky.*

*Potom prvé vrásky,
s nimi poznanie a viera,
o ktoré sa opiera.
A silnie.*

*Už veľa vie,
a tak aj smie
sústrediť pozornosť
na iných odolnosť.
Odozvať skúsenosť,
posunúť rady
pre viac radosti
a menej zvady.*

*Kroky ako roky
a človek rokmi
právom na seba hrdý,
spokojne,
častejšie uvoľní si údy.*

*A čaká
na pohladenie.
Klasmi zo semien,
ktoré z jeho rúk
vyrástli v puk.
A potom v kvet.
Aby jasnejší bol jeho svet.*

Mgr. Peter Babčan

*Deň za dňom letí ozlomkrky. Už leto pomaly nastáva.
Niekoľ si dovolenkový zvuk auta vychutnáva, niekoľ
hukot jeho motora. Niekoľ si len tak kufre balí, mysliac
na to, ako život pulzuje dookola.*

*Slnkom sa zahrevajú kamenné bralá i holá Králova.
Studničky, potoky, aj naša záhrada. V to leto vieš, že
ešte nikto nemôže byť starý, že večerný chotár naše
vzdychy počúva. Ženy si čoraz viac odhalujú ramená,
na námestí nie je voľná ani jedna lavička a nám sa
žiada napiť sa čistej vody z horského potoka.*

*Leto horúce je a slnko páli. Kde-tu teply dážď naše telá
schladí. Za ním sa na oblohe objavuje dúha, aby pila
vodu z Hrona a Bystrianskeho potoka a všetkým splne-
nie priani ponúka.*

*Pre toto všetko sa oplatí žiť, milovať, túžiť, od šťastia
si na tvári letný úsmev vyčariť, z jemného pohladenia
vánkom sa radovať, ba zo slnka si čo najviac láskavého
tepla načerpať, tešiť sa, ako naše horúce telá lákajú
vody riek a morí, ach, ako bezstarostne slnko za hory
zachodí a v nás sústreduje sa celá jeho sila.*

*Zabudnime aspoň trochu na strasti či trápenia, lebo
v lete pri vode je na to vhodná chvíľa. Nuž užívajme
život, čo nám nadelili nebesá, vychutnajme si horúci
deň, kým sa zvečerí a nech sa každá letná túžba tela
láskou a nehou naplní!*

SPOMIENKY NA AUGUST 1968

Prázdny sa chýlili ku koncu. V tých časoch ľudia z dediny nemali len peňaží, aby mohli cestovať po dovolenkách. Mala som 16 rokov a s mojimi vrstvovníkmi sme si chodili zarábať na vtedajší štátne majetok. Hrali sme seno, tlačili kopy okolo kola, nosili vodu pre koscov a hrabačky.

Dňa 21. augusta 1968 išli ráno na pole moja mama a stará mama. Mňa nechali doma, aby som nakúpila a niečo uvarila. Bývali sme Za ulicou, došťaleko od obchodu. Ráno som si ešte zdriemla a okolo desiatej som išla s káričkou/dvojkolesovým vozíkom/ na nákup. Viezla som debničku prázdnych pivových fliaš, lebo otec mi nakázal kúpiť pivo.

Ked som prechádzala dolu Ulicou, bol mi podozrivý zhľuk ľudí pred obchodom. Aj pred krícou postávala väčšia partia chlapov, čo v dopoludňajších hodinách nebolo zvykom. Bol medzi nimi môj ujo, mamin brat. Kričím na neho: „Čo sa to deje?“ „Aždaj zadarmo dávajú?“ A on mi na to: „Či nevieš, že nás prepadli Rusi?“ „Rusi?“ zapakovala som. (Išlo o okupáciu ČSSR vojskami Varšavskej zmluvy.) Nechcela som veriť vlastným usiam. „Vráť sa domov s tými flašami,“ vráv ujo, „a príď si zastať do radu pred obchodom na múku, soľ, cukor.“ Správa, ktorú som sa dozvedela, bola pre mňa nepochopiteľná, ale urobila som, ako mi ujo kázal, veď pred obchodom by ma s flašami na pivo v tejto situácii mohli len vysmiať.

Fabrickí robotníci, čo vstávali zavčasu ráno do práce a počuli správy z rádia, čo sa udialo, vrhli sa do obchodu a kupovali po vrečiach základné potraviny a všetko ostatné, kym im peniaze stačili. Takým, ako bola naša rodina, čo sme nevedeli o ničom, sa už neušlo nič.

Matky a stare matky zo susedstva sa stretli a nariekali, že bude vojna a spomíinali, ako prežívali časy 2. svetovej vojny. Večerom sme celá rodina s úzkosťou sledovali správy v televízii o udalostiach nám nevšedných, ktoré vzbudzovali strach a neistotu z budúcnosti. V nočných hodinách, ešte pred pol nocou, vysielanie v televízii muselo byť ukončené, okupačné vojská už ohrozovali televíznych pracovníkov v Bratislave. Ak si dobre spomínam, ako posledná zaznela hymnická pieseň Kto za pravdu horí. Potom sme začuli z dalky dunenie. Od Brezna prichádzali tanky. Otec zakričal, aby sme rýchlo pozhasívali svetlú. Spozá závesov sme ukradomky sledovali tanky, ktoré sa s rachotom valili našou ulicou do dediny. Triaslo celý dom ako pri zemetrasení a ten zvierajúci pocit sa nedá ani slovami vyjadriť.

Hoci nová cesta popri Hrone už bola takmer hotová, tanky išli starou, cez dedinu. Otec nás vystrašil, že ak sa prepadnú do jaskyne, ktorá sa tiahne v časti okolo obecnej krčmy, vystrieľajú nás všetkých. Práve vtedy robili jaskyniarí prieskum, vrty, na priestore okolo prepadiska, kde sa v roku 1964 prepadol kôň.

Už na druhý deň po cestách a chodníkoch aj v našej obci, hlavne v sídlisku, boli popísané heslá proti vstupu okupačných vojsk.

Do konca prázdnin sme s kamarátkami a ženami z dediny sedávali na lavičkách oproti obchodu, kde sme čakali na auto s tovarom. Potom už predávali len po kile múky, cukru, soli, masti, po jednom prášku na pranie a pod.

O situácii v mestách, v Bratislave, v Prahe sme sa dozvedali z rádia, vysielalo sa z rôznych utajených miest. Istý čas vysielali zo suterénnych priestorov Strednej priemyselnej školy strojníckej v Brezne. V septembri som nastúpila do druhého ročníka tejto školy a s vyučujúcimi sme sa často rozprávali o vzniknutej situácii v našom štáte. Súdruhov profesorov a učiteľov sme začali oslovovalať pámi, učili sme sa spievať hymnické piesne.

Potom prišla doba normalizácie. Môj otec nebol komunista, doma sme sa o takýchto záležitostach nerozprávali. Viac som sa dozvedela o čistkách a preverovaní ľudí, keď som nastúpila do zamestnania. To však už bola doba, kedy sa pomaly všetko „utriáslo“. Dost dlho trvalo, kým sa znormalovalo zásobovanie v obchodoch. Ešte v roku 1974, keď som sa vydala, čakal môj manžel v Brezne pred predajňou nábytku od večera do rána. Pre súdok na kapustu sme išli do Brezna ráno o druhej, a to už tam stál rad ľudí. Ja som si vtedy išla zastať pred predajňou odevov na manchestrové nohavice. Už sa mi neušli, aké som chcela, ale som zobraza aj iné, keď som sa tolko vystála v rade. Na pomaranče, mandarínky a banány sme stáli v dlhých radoch, aj to dostali len pred sviatkami. „Lepší“ zahraničný tovar sme si chodili kupovať do Tuzexu za bony(výmena za doláre), ak nám tetky, čo mali príbuzných v Amerike, dáke predali.

Tak sme žili, dnes už mladí povedia, že to ani pravda nemôže byť.

Mária Luptáková

Deň, na ktorý sa nezabúda

Rok 1968 nám začal prinášať mnohé priaznivé zmeny. Mladí ambiciozní študenti, ktorí svoj ďalší život po maturite mienili hľadať za hranicami, sa tešili, že sa otvorili hranice. Podobné potešenie cítili i rodiny, ktoré sa dlhú dobu nemohli stretnúť so svojimi blízkymi. Bol pri tom problém i samotný písomný kontakt. No a to vzbudzovalo o to silnejšiu túžbu po stretnutí. V rodine sme túto túžbu zažili a tešili sme sa spolu s nimi, keď sa rozhodli vystavať na osobnom aute na miesto rodiska mojej mamy, jej príbuzných a známych. Do Zagrebu - časť Sesvetie v Juhoslávii, kde žili jej najbližší príbuzní, ich čakalo pekných päť kilometrov. Nastúpili do osobného auta: mama rodáčka z Juhoslávie, jej dcéra, syn a zať. Popriali sme im šťastnú cestu, rozlúčili sme sa s nimi a oni sa rozlúčili s dvoma synmi: Mirkom 5-ročným a Ivkom 3-ročným, ktorí zostali u nás, kde boli takmer ako doma - so starkým, so starkou a so mnou.

Ubiehal čas a pomaly sa blížil čas návratu. Najviac sa tešili chlapci - vedľaminka a ocko boli dennou témou našich rozhovorov. Nezabudli však pridať otázky: A kedy už prídu? A čo nám prinesú?

Ja, ako každé prázdniny, som pracovala v tom čase v hoteli Kosodrevina. Exkluzívny hotel a jeho poloha prilákala hostí nielen z NDR, MĽR a Rakúska, ale boli tu hostia aj z NSR, Holandska a Dánska. Riaditeľ hotela a celý kolektív pracovníkov robil všetko pre spokojnosť hotelových hostí. Až keď prišiel 21. august 1968 a hostia sa vrátili v úzkosti, strachu a neistote z krutej správy o príchode vojska sovietskej armády; nastali ďalšie problémy s ich bezpečným odchodom domov. Bol vydaný zákaz opusťenia hotela až do zabezpečenia ich odletu z Popradu. Z okien hotela sa naskytol hrozný pohľad, na tank odstavený na Srdiečku s namierenou hlavnou priamo na nás hotel. Strach a pláč opanoval celý hotel. Bolo priam nemožné upokojiť hotelových hostí. Vedľa my sme vlastne cítili všetko to, čo oni. I keď sme boli blízko domova, nemali sme žiadne správy a kontakty s rodinou. Nevedeli sme, čo je s nimi a oni nevedeli, čo je s nami.

V prebobej noci sa mi mysel' vracala do dejín SNP, kde nás naši bratia oslobozدovali a pomáhali partizánom. A teraz??? Nová generácia prichádzala na tankoch s úmyslom okupácie a vraj ochrana pred akousi kontrarevolúciou, ktorá tu vôbec neexistovala.

Pribeh sa šťastným koncom sa uzavrel vtedy, až keď sa Mirkovi a Ivkovi rodičia, starká a strýko vrátili. Na ten pláč detí, mojich rodičov a všetkých spolu po tak dlhom čase neistoty, strachu, hrôzy zaiste nikto z nás nezabudne.

Ak hovoríme NIKTO, myslíme tým tých všetkých, ktorí možno prežili v opísanom čase ešte horší a ďalší príbeh ako ja.

Viera Babčanová

Spomíname na udalosti spred 50 rokov

21. augusta sme si pripomenuli už

50. výročie vstupu sovietskych okupantských vojsk na územie našej republiky. V tom roku, keď niektorí vtedajší predstavitelia nášho štátu vyuvinuli úsilie o zavedenie komunizmu s ľudskou tvárou, tí, ktorí sa báli o svoje posty, zvrátili vývin tejto situácie a pozvali vojská Varšavskej zmluvy na obranu pred akousi „kontrarevolúciu“, ktorá tu však vôbec nebola. V auguste 1968 som bola dieťa a v neskorších rokoch si ľudia o sovietskej okupácii a jej obetiach nanajvýš len šepkali. Uplynulo od vtedy už polstoročie a čo sa v našej spoločnosti zmenilo? Dovoľte mi odcitovať názor jedného vzdeleného človeka, bývalého novinára, v súčasnosti katolíckeho knaza pôsobiaceho v zahraničí:

„21. august 2018 a ja miesto pachu slobody zo 68' cítim už nejaký čas pachut' normalizácie, ktorá akoby sa odvtedy nezastavila. Len prelieka kabáty a snaží sa uchmatnúť si čo najviac. Pre koho vlastne tentokrát? Žijeme „totalitu médií“, ktorá podnecuje rozdávanie nálepiek, ostrakizáciu, nenávišť a roz-

deľovanie.“

Tento úryvok z jeho zamyslenia sa k udalostiam spred 50 rokov snáď vráví za všetko. Mnohí dnes poukazujú, že mladí ľudia už ani nevedia, čo sa v auguste 1968 udialo. Mne a mojim rovesníkom roky v učebných osnovách predkladali niečo, čo nebola pravda, a dnes radšej takéto udalosti vypúšťajú z učebných osnov. Však načo by aj pripomínaли niečo také, keď odchovanci bývalého režimu len preobliekli kabáty a ďalej potahujú šnúrky politického, spoločenského, ale aj kultúrneho diania. O to viac si cení názor inteligentných a vzdelených ľudí s nadhľadom spoločenského života a podotýkam podstatne mladších ako ja, ktorí otvorené vyjadria svoj názor ako zmienený bývalý novinár vo výšie uvedenom citáte.

Spomínajme teda nahlas, stále a bez prekrúcania, aby sme sa o vlastných dejinách raz opäť nemuseli rozprávať zasa len tajne, lebo kto prekrúca história, tá sa mu môže znova zopakovať.

Mária Pančíková

Návrat k Recitálu Igora Cvacha

Dňa 17. augusta sa vo Výstavnej sále Obecného úradu vo Valaskej uskutočnilo milé stretnutie s pánom Igorom Cvachom, maliarom, grafikom, ilustrátorom, dizajnérom, vydavateľom a **pesničkárom**. Stretli sme sa o 19. hodine a veru bolo dobre po 22. hodine, keď doznala posledná pieseň.

Pán Cvacho je sympatický pán s príjemným a skromným vystúpením, s pekným hlasom a vnímavé publikum oceňovalo jeho piesne, spev, hru na ústnej harmonike a gitare úprimným potleskom. Pri každej piesni patričný komentár. Spieval a hral mix vlastných piesní so spoločensko-kritickým obsahom, folkové piesne, blues, populárne piesne, o láske, o ochrane životného prostredia, o vlastnom prežívaní udalostí okolo nás. **Zvlášť nás potešílo** s piesňami **Karla Kryla**, na ktoré sme sa všetci tešili a s ktorým ho spája osobné, úprimné prialstvo. Ako sám povedal, že najskôr spieval Krylove piesne, lebo ho oslovovali, a piesne iných pesničkárov, ale po Karlíkovej smrti /ako ho volal/ začal tvoriť vlastné texty a piesne /akoby od neho prebral štafetu/. Isté obdobie aj spolu spievali a vydali spoločnú knihu „**Pod grafiku**“, ktorej krst bol v novembri 1993 v budove Bábkového divadla v Žiline, kde po jeho smrti dal vyhotoviť a umiestniť pamätnú tabuľu.

S menom Igora Cvacha sme sa u nás vo Valaskej stretli už v apríli tohto roku, keď sme si na začiatku otvorenia výstavy - April, mesiac lesov - pustili jeho pieseň **Rúbaň holá** spolu s videom o devastovaní lesov na Slovensku. Vtedy skrsllo v nás aj prianie, aby sme ho raz mohli vo Valaskej privítať osobne, aby nám naživo zahral a zaspieval svoje aj Krylove piesne, prípadne aj s jeho výtvarnou tvorbou. Prianie sa stalo skutočnosťou 17. augusta, niekoľko dní pred **50. výročím okupácie Československa**.

cho kráča v jeho šlapajách.

Dakujem OcÚ, že sme takéhoto človeka mohli vo Valaskej privítať na pôde OcÚ. Igor Cvacho je umelcom, ktorý svojou tvorbou, svojimi piesňami upozorňuje a bojuje za skutočné hodnoty človečenstva, za krajsie Slovensko.

Sponszorsky prispel na podujatie pán **Marek Poliak**, za to mu patrí úprimné podávanie. Podávanie patrí tiež pani **Janete Nitkovej**, ktorá veľmi spontánne a úprimne poskytla nášmu hostovi ubytovanie. Tiež pani **Danke Králikovej**, ktorá vybavila a zariadila, čo bolo treba, tiež **všetkým ostatným**, ktorí nejakým spôsobom prispeli k zdarnému priebehu podujatia, ktorí sa ho osobne zúčastnili a pomohli dotvoriť príjemnú atmosféru.

Na druhý deň, v sobotu 18. augusta bol pán Igor Cvacho pozvaný lanovkármí na Chopok, k čomu iniciatívne prispel pán **Karel Sedlák** a tiež mu patrí za to podávanie. Nemal tam príležitosť zahrať a zaspievať, čo je škoda, ale keďže bolo pekné počasie, mohol sa pokochať krásnou prírodou Nízkych Tatier, ktoré poznal zatiaľ len zo severnej strany a urobil si túru na Ďumbier, kde mu spoločník robil milovník hôr a amatérsky fotograf **Jozef Pacera**. Nech je to pre neho aspoň skromnou odmenou za jeho tvorbu, ďalšou inšpiráciou a podávaním, že napriek svojej výtaženosťi prijal pozvanie na vystúpenie u nás.

Mgr. M. Pacerová

pácie Československa vojskami Varšavskej zmluvy na čele so Sovietskym zväzom, s cieľom zastaviť u nás proces budovania **socializmu s ľudskou tvárou**. Po okupácii nastala normalizácia a podobne ako po znárodení a uchopení moci jedinou stranou, KSČ, vo februári 1948 nastali tvrdé čistky nepohodlných ľudí a prevracanie kabátov. Tento proces po rokoch vyústil do **Nežnej revolúcie v novembri 1989**, kedy konečne skončila vláda jedinej strany, ktorá podliehala tlaku Sovietskeho zväzu a začala sa budovať demokracia. Následne odišli z nášho štátu aj sovietski vojaci, ktorí od augusta 1968 aj so svojimi rodinami, vojenskou technikou vo veľkom počte využívali našu pohostinstvosť. Po opustení nášho štátu zanechali po sebe a po svojich aktivitách na miestach, ktoré obývali, nepeknú stopu. Z Československa vznikli dva samostatné štáty Česko a Slovensko, ktoré majú naštastie stále k sebe veľmi blízko. No demokraciu sme zatiaľ nezvládli. Príliš zostali v nás zakorenene staré totalitné časy a ich praktiky. Byrokracia, úplatkárstvo, rozkrádanie, faloš, podvody. Snáď sa to raz nastupujúcej generácií podarí zmeniť. **A práve o tomto období spieval Karel Kryl, ktorý sa stal symbolom 21. augusta 1968, okupácie Československa** a neskôr aj symbolom Nežnej revolúcii v novembri 1989 a Igor Cva-

Osudové udalosti roku 1968

O invázii vojsk našich vlastných spojencov do Československa v noci na 21. augusta 1968, o udalostiach, ktoré tomu predchádzali a ktoré potom nasledovali, bolo napísaných desiatky kníh, vyrobených desiatky dokumentárnych filmov, rozhlasových a televíznych relácií. Kto chce porozumieť týmto udalostiam, mal by pri štúdiu tejto história zájsť až do vojnových rokov. Všetko zo všetkým akosi súvisí. Boli to mimoriadne zložité a rôznorodé problémy, ktoré sa nahromadili a reformní komunisti ich už v roku 1967 otvorené kritizovali a chceli riešiť. Štátoprávne usporiadanie vzťahov českého a slovenského národa formou federácie, demokratizácia verejného života, občianske práva, sloboda slova a zrušenie cenzúry, sloboda v cestovaní, sloboda vierovyznania, náprava chýb totalitnej moci komunistickej strany, nezákonné politické procesy päťdesiatych rokov, rehabilitácie žalárovaných a popravených nevinných ľudí, zaostávanie za tzv. západným svetom, ekonomicke reformy, pozdvihnutie životnej úrovne obyvateľstva..., to všetko zaujalo a prebralo z apatie široké vrstvy obyvateľstva. Začala sa hovoriť pravda o našom živote. Reformní

komunisti, v čele s Alexandrom Dubčekom získali nebývalú podporu ľudu a získali prevahu nad konzervatívcami, kde klúčovou osobnosťou bol preident Antonín Novotný. Vedúci predstaviteľia štátu a občania si začali rozumieť. Svitala nádej na lepší a spravodlivejší život. Za mnohé chyby minulého obdobia ľudia vinili našu úplnú politickú aj ekonomickú podriadenosť záujmom a diktátu Sovietskeho zväzu. A to vyvolalo obavy v Kremlu. Začalo sa tam hovoriť o kontrarevolúcii v Československu.

Politickí vodcovia v Sovietskom zväze si nepriali, že chceme ísť vlastnou cestou. Naša suverenita bola silno obmedzená. S obavami som sledoval rokovania v Čiernej nad Tisou a v Bratislave medzi delegúciami Alexandra Dubčeka a Leonida Brežneva. Bol som presvedčený, že akékoľvek vybočenie z rámca sféry svojho vplyvu, politického a vojenského, Sovietsky zväz nedopustí. Víťazné mocnosti si rozdelili po vojne Európu. A zákratko začala studená vojna a spustila sa železná opona medzi západom a východom. Do súčasnosti vidíme, ako súperiace superveľmoci usilujú po celom svete všetkými prostriedkami o vplyv a ovládnutie slabších

a vytvárajú konflikty v záujme poškodenia svojho súpera. Svet ne raz balansoval na pokraji svetovej vojny. Proti okupácii Československa určite nik vojnu nezačne. Boli sme zakotvený v záujmovej sfére Sovietskeho zväzu, čo mocinosti rešpektovali. Sovietsky velyvyslanec údajne niekoľko hodín vopred informoval ministerstvo zahraničných vecí USA o termíne prepadu Československa. A tak úsilie o reformu socializmu, pražská jar, ako to nazvali zahraniční novinári, 21.augusta 1968 bolo násilne zlikvidované. Vojenská intervencia vojsk varšavskej zmluvy pod vedením Sovietskeho zväzu odporovala vzťahom medzi socialistickými štátmi a hrubo poperala základné normy mezinárodného práva. Náš vývoj sa na vyše dvadsať rokov zabrzdiel. Svet sa za ten čas dosť podstatne zmenil.

„Myslím, že najzávažnejším politickým problémom socialistickej demokracie dnes, ale aj v budúcnosti je to, ako docieliť, aby občania boli skutočným subjektom a nie iba objektom politického diania,“ povedal Alexander Dubček

Dnes máme demokraciu bez prívlastku socialistická. Ako sme s ňou spokojní? Ako s ňou, či s nami narábajú súčasní politici. Ako si spolu rozumieeme? Prečo

voláme po slušnosti v politike?
Ale to je už así o inom.
Toho roku budeme spomínať aj
na inú osmičkovú udalosť. 28.ok-
tóber 1918 – vznik Českosloven-
ska.
Český a najmä slovenský národ
vo svojej histórii často musel
brániť svoju existenciu, bojovať
o prežitie. A neraz Slováci vide-
li u jazykovo a kultúrne veľmi
blízkeho českého národa svojho
spojenca. Máme veľa spoločné-
ho. Hovoríť o bratských národoch
v tomto prípade určite nie je frá-
za. Aj smutné udalosti 68. roku
patria našej spoločnej histórii. Pri-
pomeňme a oslavme si čoskoro
aj významné 100. výročie vzniku
nášho spoločného štátu. Vo chvíli
jeho vzniku nebolo pre Slovensko
lepšieho riešenia. Slováci získali
spolužitím s vyspelejším českým
národom veľa prospešných skú-
seností. Aj keď sa Československo
rozdelilo na dva samostatné štá-
ty, vždy si môžeme povedať: „My
sme vaši. Vy ste naši.“

Nedveďte o týchto významných udalostiach, či zabúdať na ne je nebezpečné. Je veľmi zneľokojujúce, že tak veľa ľudí, najmä školská mládež a študenti o nich nevedia, alebo ich poznatky sú veľmi pochybné. Tak sa nedivme, že v histórii sa tak často opakujú tie isté chyby. Neraz veľmi tragické.

Mgr. Ivan Karak

100 rokov od skončenia prvej svetovej vojny

Prvá svetová vojna zasiahla takmer celý svet. 1. novembra 1918 bolo uzavorené prímerie, vojna sa skončila. Zanechala po sebe smrť desiatky miliónov vojakov. Ďalších dvadsať miliónov bolo zmrzačených. Straty na civilnom obyvateľstve aj následkom biedy a chorôb a rátali na viac ako osem miliónov. Cintoríny padlých vojakov sa nachádzajú aj na severovýchode Slovenska, kadiaľ prešiel front.

Kedže vojaci z horného Uhorska, čiže aj z Válaskej, bojovali na frontoch v Taliansku, Poľsku, v Rusku, na Ukrajine, na Balkáne a inde, mnohí svoju smrť našli ďaleko od domova a rodina sa ani nedozvedela, kde spočívajú ich kosti.

Do Valašskej sa postupne začínali vracať vojací z rôznych frontov. Podľa kronikára, farára Rudolfa Boboka, prví navrátilci prišli 4. a 5. novembra. Na stanici vyčkávali ženy a deti svojich synov, mužov a otcov. V niektorých rodinách už počas vojny dostali oznámenie o smrti svojho blízkeho. Ťažký život vojnových sŕiôt vystihuje pieseň, ktorú si úbohé deti spievali. Neraz prišli v dobe biedy aj o matku.

„Nemáme my otca, matky, nevoľné sme siroty. Čo sme sa my len dožili hladu, zloby a psoty.“

Niekto z dediny mi rozprával príbeh, ako sa vlakom do stanice vrátil jeden z vojakov. Nik ho nečkal. Práve vtedy zyonili do hrobu, po-

chovávali nebožtíka. Muž zašiel hore kalváriou do cintorína a pýtal sa prvých ľudí, ktorých stretol, kto umrel. Tvoja žena, to jej zvonia. Dostal odpoveď. Nedochádala sa ... (možno si niekto spomienie, v ktorej rodine sa stala táto smutná udalosť).

Tridsaťštyri mužov sa z frontov 1. svetovej vojny už do svojej rodnej Valaskej nevrátilo. Ich mená sú zaznamenané na pamätníku v starej Valaskej. V niektorých rodinách padli muži, aj viacerí, čím priezvisko tohto rodu z obce vymizlo.

Pripomeňme si mená obetí našich otcov, starých a prastarých otcov, ktorí položili životy v nezmyselnej vojne.

Bánik Florián, Baršík Jozef, Capko Ján, Cipciar Ján, Gružcinský Rudolf, Gružcinský Ján, Hanko Jozef, Havrila Ján st., Havrla Ján ml., Hoško Ján, Chladný Rudolf, Chodor Martin, Chudík Ján, Komora Ondrej, Kováčik Rudolf, Kúdelka Jakub, Kúdelka Ján, Kúdelka Martin st., Kúdelka Martin ml., Kúdelka Štefan, Lajtner Peter, Mattoš Matúš, Mikoš František, Opaterný Imrich, Pacera Peter, Parašín Emil, Šatara Matúš, Ševčík Ján, Ševčík Jozef, Ševčík Ľudovít, Štefánik Michal, Šuhajda Ján, Vyletel Silvester, Zaiačko Jozef.

Mária Luptáková

Ešte o Murgašovom obrazze Sedliacky dvor

(dodatok k „Valašianskej fare“)

Murgašov obraz Sedliacky dvor je nielen pozoruhodné maliarske dielo autora, ale aj významná pamätihostnosť obce Valaská.

Obrazy pre pamätnú izbu

Rímsko-katolícky kňaz Jozef Murgaš (1856-1929) je verejnosti známy predovšetkým ako technik – vynálezca v oblasti rádiotelegrafie. Jeho menej známu, umeleckú činnosť, pred verejnosťou postupne odhaloval Jozef Šebo (1919-2002), tajovský učiteľ, zakladateľ, správca a dlhorocný lektor muzeálnej expozície Pamätný dom Jozefa Gregora Tajovského i Murgašovej pamätnej izby v tomto dome. V rámci svojich aktivít sústavne vyhľadával, evidoval a zhromažďoval akékolvek informácie o Murgašovi, ale hlavne kresby a maliarske diela, ktoré Murgaš (od svojich umeleckých začiatkov, cez maliarske štúdiá až po americký pobyt) vytvoril, a hlavne tie, ktoré zanechal na Slovensku - pri príbuzných a vo svojom okolí.

Jozef Šebo celý svoj dospelý život pôsobil v Tajoze, ale narodil sa a detstvo prežil vo Valaskej.

Ako píše vo svojej autobiografickej knihe Smidky môjho chlebika, počas pátrania po Murgašových obrazoch sa dozvedel od svojho staršieho rodáka z Valaskej, miestneho historika Ernesta Lauberta (1897-1982) prekvapujúcu informáciu, že práve v ich rodisku Jozef Murgaš namaľoval obraz Sedliacky dvor. Laubert mu ukázal jeho čiernobielu fotokópiu a prezradil, že originál vlastní pán dr. Anton Augustin Baník v Martine. Šebo Baníkovi napísal a poprosil ho o poskytnutie fotokópie Sedliackeho dvoru pre Murgašovo pamätnú izbu v Tajoze. Baník mu po čase v zásielke s listom z 15. októbra 1976 poslal nielen peknú farebnú fotokópiu Sedliackeho dvora, ale aj fotokópiu ďalšieho obrazu Portrét Rudolfa Boboka, valašianskeho farára. List obsahoval aj údaj, že obidve diela Murgaš namaľoval za svojej návštavy vo valašianskej fare v roku 1895, kam sa prišiel rozlúčiť pred svojím odchodom do Ameriky so svojim dôverným priateľom a verným národovcom Rudolfovom Bobokom. List sa končil priateľským pozdravom rodákovi. Po Baníkovej smrti v roku 1978 sa Jozef Šebo pokúsil od jeho manželky získať pre Tajo originálne týchto dvoch obrazov. Po rôznych peripeciách a pre finančnú náročnosť kúpy sa mu to nakoniec nepodarilo, preto bola nutná spolupráca s Maticou slovenskou v Martine a s jej vtedajším predsedom Vladimirom Mináčom. Organizácia obrazy kúpila a v súčasnosti sa nachádzajú vo fonde martinského Literárneho múzea Slovenskej národnej knižnice. (Šebo, 2005, s. 123 - 125).

Obraz Sedliacky dvor

Jozef Murgaš bol vo svojej maliar-

skej tvorbe orientovaný predovšetkým na väzne obrazy s náboženskými námetmi – pre kostoly. Obraz Sedliacky dvor je iný. Je to nevelká olejomaľba formátu 47 x 67 cm. Nie je to akademická ateliérová práca, ale živý žánrový maliarsky náčrt so silnou umeleckou výpovedou. Charakterizuje ho uvolnená farebnosť, jasné tóny, výrazné tåhy štetcia ...

Už bolo spomenuté, že jeho vytvorenie motivoval bezprostredný zážitok maliara – pohľad do dedinského dvora vedľa valašianskej fary. (Mária Luptáková nás informovala, že ten dom a dvor sa volal Do Ujakov, podľa jeho voláka Sedliackeho majiteľa s priezviskom Ujak.)

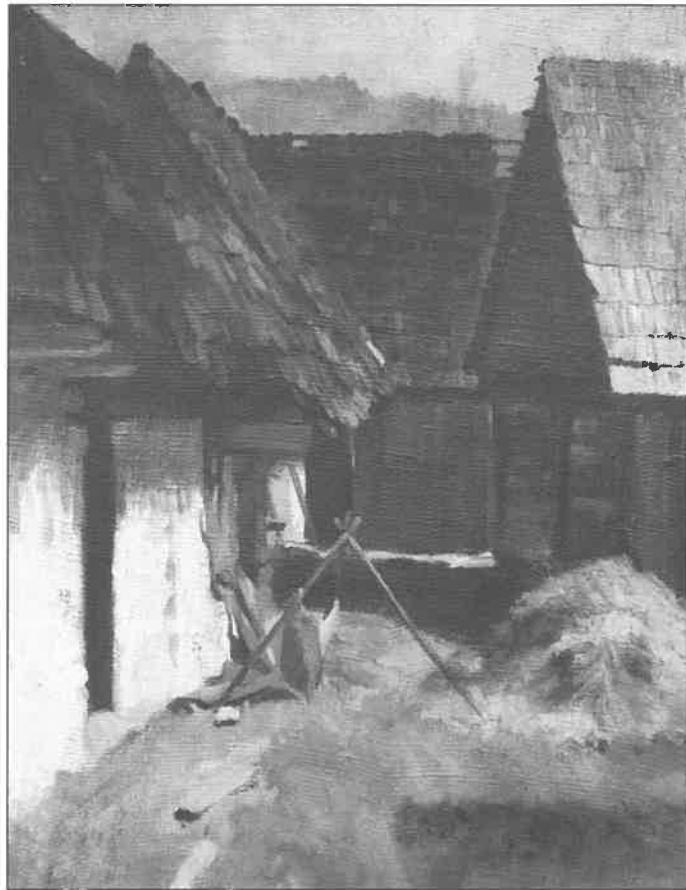
Ako treba obraz chápaa, ako ho „prečítať“? „Čitateľ“ nech si vezme na pomoc **farebnú reprodukciu obrazu** na strane 65 a tiež na zadnej strane obáliky **knihy „Monografia obce Valaská“, vydanú v roku 2002** obecným úradom. Na reprodukcii vidíme:

Slnkom žiarivo osvetlená biela stena obytného domu, nová i stará šindľová strecha humna a maštales, žltá kopa slamy v strede dvora a jasnomodrá obloha kontrastujú s tľmeným tieňom medzi drevenými budovami. V centre obrazu je dedská kolíksa, postavená hned vedľa vchodu do chalupy. Kolíksa je pred prudkým svetlom zatienená pri hľave dieťaťa červenou šatkou.

Slovenský maliar Janko Alexy vo svojej knihe *Osudy slovenských výtvarníkov* v kapitole Maliar Jozef Murgaš takto „rekonštruuje“ okolnosti a metódou práce umelca na tomto obrazu:

„... Náladu ako stvorená pre maliara – impresionistu ... stačí hodinka, aby ju zachytí na plátnе. Jozef Murgaš dívá sa na farebné divadlo prírody, nemá mnoho času, aby zdľavo premýšľal, ako ho zachytí niekolkými čiarami, lebo vidina sa ustavične mení pohybom slnečných lúčov, treba tu rýchle a rázne naznačiť na prvý pohľad zachytýň dojem. Vznikne len náčrt, ale stačí, keď je verný, pravdivý. Zajtra tu už nenайдé tú istú náladu; farba ... odtiene ... budú celkom iné, späťmi ich už pravdivo nezachytí. Murgaš s radosťou maluje drobné obrázky, kde naznačí prchavú náladu prírody a pritom pracuje pre svoje potešenie, pre seba ... Oltárne obrazy vyžadovali riešenie ťažkých maliarskych problémov; (Murgaš) celé noci premýšľal nad ich dokončením, bolestne a bezradne sa nimi zaoberal. A ľahké a radostné je maľovať si malú krajinku! ... Príroda natŕča sa ... ako hotový obraz ... Vkráči do farskej budovy a s úsmevom ukazuje priateľovi Bobokovi ako premánil plátno chystané pôvodne na jeho portrét.“ (Alexy, 1948, 253 - 257).

V pozadí zobrazeného žánrového motívu možno cítiť jemnú symboliku – poéziu uzavretého domáceho

priestoru s kolíksou, ktorý je najdôležitejším miestom života dedinskej ženy – matky. Slnečné svetlo na objektoch dvora ale otvára tento ohraňčený priestor navonok a harmonicky ho spája s okolitou prírodou. Obraz má nádych zemitosti. Vyznieva humanisticky, naznačuje spoločenský kontext, sociálne, zameranost na konkrétny život roľníka. Tiež vyjadruje živé spojenie maliara s ľudom, aj jeho osobné dôverné prihlásenie sa k istej sociálnej záradnosti, k svojmu pôvodu, k svojmu slovenskému domovu, ktorý v krátkom čase bude musieť opustiť. Sedliacky dvor patrí medzi obrazy „volného“ Murgašovho maliarstva. Takýchto jeho diel, zdá sa, nie je veľa – o to sú vzácnejšie. Maliar na tomto obrazu spojil moderný impresionistický pohľad so svojím vlastným sociálnym a národným cítením na pozadí inšpirácie tradičnou dedinskou kultúrou.

Postava matky

O vzniku obrazu kolovala vo Valaskej humoristická historka. Bola aj publikovaná v novinách Slovák 12. decembra 1940 na strane 5, v článku „Život reverenda Jozefa Murgaša“ (autora nepoznám, ale mohol ním byť A. A. Baník). Z obsahu článku uvádzame: Ked' Murgaš dvor maľoval, susedia sa vraj naľakal, pretože neznámy človek, oblečený v čiernom pláští a čosi sústredene zaznamenávajúci, im bol podozrivý. Utekali za gazzdom do pola žalovať, že má vo dvore exekútoru. Ten nechal prácu a uháňal

domov. „Exekútora“ však už nebolo, vraj odišiel na faru. Muž vzal so sebou aj ženu, aby na fare spolu prosili, žeby im už len každý šindel na streche nezapísali. Vtedy sa maliar rozosmial a ukázal ustráchanému páru, že to neboli exekučný spis, ale malba. Gázdiná sa však zhrozila, že tam pri kolíkske je aj ona namaľovaná. Rozplakala sa a začala horekať. Pre povery sa bála, že po smrti jej duša nenájdzie pokoja, ak ostane naveky na obraze. Obaja knázi, Bobok aj Murgaš, sa najprv smiali, ale ked' si gázdiná nedala povedať, že ziadala maľbu zničiť, prudká Murgašova povaha to nevydržala, vzal štetc i farby a gázdinu pri kolíkske zamaľoval, aby tam nebola. A my terajší obdivovatelia Murgašovho obrazu môžeme dodať: A naozaj, akoby nám postava matky tam chýbala – ale predsa ju tam cítime. V tom je majstrovstvo maliara.

Záverom ešte niekoľko poznámok – chcem sa čitatelom ospravedlniť za dve nepresnosti. Matka A. A. Baníka sa volala Mária (nie Anna, ako bolo na jednom mieste nepresne uvedené). Kňaz Rudolf Bobok sa narodil v Slovenskej Ľupči (nie v Moštenici). Pôsobil vo Valaskej a zomrel na Sliači. Aj jeho hrob som objavil v Slovenskej Ľupči, na čestnom mieste v tamojšom peknom cintoríne. Rodina Bobokovcov mala v Slovenskej Ľupči zrejme svoj pôvod. Bobokov otec v Moštenici s rodinou len býval, lebo tam pracoval ako učiteľ.

Mgr. Martin Weiss, Hronec

Myšlienky od vicedstarostu

Drahí Valašťania,

tak ako každá cesta má začiatok a koniec, tak aj moje pôsobenie z pozície zástupcu starostu obce sa končí. Aká bola moja štvorročná cesta? Či dobrá alebo zlá, kľukatá, či rovná, problémová, či bezstarostná, krátka, či nekonečná nechám na vás a vaše hodnotenie. Chcem sa touto formou podať kováť starostovi obce, že mi dal možnosť si vyskúšať túto pozíciu, d'akujem kolektívu poslancov, s ktorými som spolupracoval, d'akujem zamestnancom resp. referentom obecného úradu za vzájomné pochopenie, d'akujem tým občanom, ktorí boli ku mne kritickí, úprimní a snažili sa mi pomôcť no a v neposlednom rade d'akujem vám všetkým Valaštanom, ktorí ste v roku 2014 podporili moju kandidatúru 222 hlasmi.

Každá životná dráha posunie človeka ďalej a pre mňa táto dráha bola VEĽKÁ životná skúsenosť, veľa som sa naučil, niekedy ne-poučil, no vždy som sa snažil pracovať tak, ako som vedel. Veľmi dlho som sa s mojou manželkou, mojou rodinou, priateľmi rozprával ohľadom mojej kandidatúry na post starostu obce. Mám štvorročné a dvojročné dieťa, ktoré ma potrebujú a vyžadujú si moju pozornosť, manželku, ktorá ma miluje, a rodinu, ktorá ma podporuje. Toto obdobie bolo pre mňa veľmi hektické, ale hlavne náročné. Moja priorita bola, je aj zostane moja RODINA. Viem, že moji neprajníci sa teraz potešia, ale moji priatelia ma pochopia.

Všetkým nám prajem, aby sme si vybrali spoločne starosta obce, ktorý bude nielen načúvať problémom, ale ich aj reálne riešiť, ktorý bude podporovať všetky organizácie spravodlivu a rovnakým dielom, ktorý bude podporovať myšlienky spolupatričnosti, vzájomného pochopenia a empatie. Zvolme si starosta, ktorý bude spájať obec a nie ju rozdeľovať. Starosta obce bez výkonného zastupiteľstva by bol zbytočný, a tak verím, že novozvolený poslanecký zbor bude nápomocný dobrej myšlienke, práci pre obec a nový zástupca starostu bude tým správnym mostom medzi poslancami a starostom, ktorým som ja, žiaľ, aj napriek mojej veľkej snahe nedokázal byť. Verím, že takto sa naša obec stane obcou, na ktorú bude každý jeden občan hrdý a rád sa bude do nej vracať.

Čo dodať na záver? Prepáčte mi tí z vás, ktorých som nepochopil, ktorým som akokoľvek ublížil, ktorým som nevedel pomôcť. Prajeme všetkým vám všetko dobré!

PaedDr. Matúš Magera
váš zástupca starostu

Tanečný orchester Valaská bol súčasťou Breznianskeho kultúrneho leta

OZ Dychový orchester Valaská touto cestou d'akuje všetkým, ktorí ho podporili 2% z dane z príjmu.

Valaská na medzinárodnom zraze MALUCHOV

V dňoch 29.6. až 1.7. 2018 sa uskutočnil zraz FIAT 126 s medzinárodnou účasťou – Traditional International Fiat 126 meeting vo Zvole. Našu obec sme prostredníctvom nášho zeleného malucha prezentovali aj my. Noví priatelia, nové známosti, skúsenosti a výmena cenných názorov a rád boli na tomto zraze samozrejmosťou. Na svoje si prišli všetci účastníci.

Teší nás, že na tejto akcii sme mohli prostredníctvom reklamných tričiek, pier či po-hľadníčikov propagovať našu obec. D'akujeme starostovi obce za poskytnutie týchto propagačných materiálov a krajčírke pani Tóthovej

za úpravu trička na detskú veľkosť.

Slávnosť vyvrcholila presunom 80 maluchov (nie len zo Slovenska, ale aj Čiech, Poľska, Maďarska a dokonca až z ďalekého Holandska) zo Zvolena na letisko Dobrá Niva, kde bol hlavný program pre všetkých, nielen zúčastnených, ale aj pozvaných hostí a širokú verejnosť. Po-chutnali sme si na výbornom jedle z diviny, zabavili sme sa, pre deti boli pripravené atrakcie, počasie vyšlo a čo je najdôležitejšie, väše k maluchom spojila viaceri zaujímavých ľudí. Prežili sme krásny čas, ktorý určite stál zato. Už teraz sa tešíme na ďalší zraz.

PaedDr. Matúš Magera

**Odborné učilište Valaská, Švermova 1
ponúka možnosť stravovania širokej verejnosti.
Bližšie informácie osobne u vedúcej ŠJ
alebo na tel. čísle 0917 791 850 alebo 617 69 23.**

Môj život s harrisimi

Všetko to začalo na jeseň roku 2013. Bol to pre mňa nie príliš vydarený sokoliarsky rok. Na strediskovom sokoliarskom stretnutí na Ostrej Lúke som prišiel o veľmi nádejného samca sokola rároha. Od-sadnutie na elektrický stĺp po neúspešnom útoku na bažanta sa mu stalo osudným. Samicu sokola stáhovavého som zaradil do chovu ku kamarátovi, a tým som zostal po dlhých rokoch bez dravca na lietanie a lov.

TAM „HORE“ BOLO LÚTO

Možno niekomu tam hore bolo lúto mojej sokoliarskej rukavice zavesenej na klinci, a tak náhoda nenechala na seba dlho čakať. Kamarátka sokoliarka z Banskej Bystrice mi navrhla, či sa nechcem postarať o jej samicu Harris hawk, pretože bola v tom čase zaneprázdnena štúdiom na vysokej škole. Po krátkom uvažovaní som zhodnotil, že život je zmena, a tak som dostal na Vianoce nečakany dočasný darček - samicu Harris hawk menom Selene. Keďže dravec bol lietaný, všetko išlo pomerne rýchlo. Po upravení kondície sme začali s priletním za krátky čas s volným sledovaním u nás v lesoch Nízkych Tatier a Slovenského rudoohoria. Krátke vychádzky sa celkom rýchlo zmenili na niekoľkohodinové a niekoľkokilometrové traily. Selene sa očividne rozlietala a jej chuť ma sledovať bola obdivuhodná. Výhodou bolo vlastne aj to, že lieta veľmi rada a tolerancia kolísania kondície 50-70 gramov jej nerobí problém. Takto sme prežili prvú zimu a v apríli 2014 som ju posadil na preperovanie.

HAVRANY V MESTE

Uvažoval som nad tým, čo ďalej. V tomto čase som sa zoznámil so sokoliarom z Popradu. Ako pracovník okresného úradu mi navrhol spoluprácu vo forme biologickej ochrany mesta Poprad pri regulácii populácie havrana čierneho v intraviláne mesta. A tak na jeseň roku 2014 sa mi v rukách ocitli povolenky na lov havrana čierneho od PZ Dubina a Štátnych lesov TANAP-u. Začala sa nová etapa nášho života – lov. Prvé úspechy nedali na seba dlho čakať a my sme sa domov málokedy vracali bez úlovku. Stratégia lovú bola na pohľad jednoduchá, dostať sa do blízkosti havranov a pustiť z ruky dravca. Zo začiatku sa to celkom darilo, ale postupom času sme už museli meniť autá. Havrany akoby poznali, odkiaľ hrozí nebezpečenstvo. Popri havranoch sa niekedy podarilo uloviť aj nejaké straky a vrany.

LOV NA ZAJACOV

Mojím záujmom bolo okrem vtákov lovíť aj srsnatú zver – zajace. Na začiatok sme skúsili nejaké cvičáky. Chuť bola obrovská, tak bolo načase skúsiť niečo „poriadne“. K prvej príležitosti sme sa dostali na love zajacov v Piešťanoch. Boli sme úspešní. So Selene som lovil tri sezóny. Počet úlovkov sa skončil 26.12. 2016 na čísle 186 ks, z čoho bolo 170 havranov. Posledného zajaca som ulobil na sokoliarskom stretnutí u kamaráta v Balogu nad Ipľom. V love na zajace máme v pomere počtu vychádzok (presnejšie povedané možnosťí lovú zajacov) k úlovkom 75% úspešnosť. Pri výcviku z volného sledovania sa vyskytli aj neplánované úlovky: lasica, hranostaj, myši, hraboše a jeden holub hrivnák.

PRVÉ MLÁĎATÁ

V lete 2015 sme s priateľkou Sandrou priviezli nový páár harrisov z Rakúska. Štvorročný samec a šestročná samica. Práve boli po odchove mláďat a ich premiestnenie zapričinilo, že ďalší znášky sme sa v tomto roku nedočkali. Na jar 6. apríla 2016 prišlo dlho očakávané vajce. S dvojdňovými pauzami sme sa dočkali 4 vajec a po 34 dňovej inkubácii sa s rozdielom 36 hodín vyliahlí 4 zdravé mláďatá.

Harrisov sú vzorom rodičia a mláďatá rástli ako z vody. Základom kŕmenia boli potkany, prepele a kuratá. Všetko čerstvé a odchované u nás doma. Počas hniezdenia chovný páár toleroval naše návštavy do voliéry, neprejavoval sa agresívne a neútočil. Vo veku cca 60-70 dní boli mláďatá odobraté rodičom a následne našli nový domov u sokoliarov na Slovensku i v zahraničí. Voliera má rozmery 5x3x2,5 m, hniezdo 90x70 cm, hĺbka 20 cm. Hrubý základ som urobil ja, ostatok dokončil samec. Ako materiál som použil konáre z brezy, jedle a smrekovca. Párenie sme sledovali na kamerech, opakovalo sa niekoľko-

krát denne, sprevádzané tlmeným krákaním. Pred znesením prvého vajca pri jarnej znáške sa pári asi mesiac. Párenie prebiehalo aj v čase, keď už boli vyliahnuté aj mladé. Krúžkovali sme na 12. deň veku mláďat. Krúžkovanie prebiehalo za účasti pracovníka Štátnej ochrany prírody a pracovníkov Okresného úradu ŽP v Brezne za účelom evidencie chránených druhov živočíchov. Na našu radosť mladá samica z jarnej znášky vo veku 5 mesiacov aj 4 dni ulovila na sokoliarskom stretnutí v Horných Salibách divého zajaca. Druhá znáška začala v auguste. Potomstvo sa vyliahlo v úplne opačnom poradí pohlavia ako v predchádzajúcej znáške.

AJ DRAVCE POTREBUJÚ ODPOČINOK

Vlani v lete sme zobraťi do chovu ďalšieho samca Harris hawk od kamarátu, importovaného zo Španielska. Je to veľmi šikovný samec loviaci havrany. Na jeseň minulého roku sme s ním úspešne skúšili lov na zajace v páre so samicou Selene. Tomuto predchádzal spoločný výcvik vo forme volného sledovania, pri ktorom si oba dravce na seba zvykali. V polovici januára 2017 sme sa rozohrdli výcvik harrisov pre zlý počasie ukončiť, pretože teploty u nás klesali miestami až na -25. Taktiež sme vtákom chceli dopriať oddych po náročnej loveckej sezóne, dostať ich do pokoja a pripraviť na chovateľskú sezónu 2017. Po vzájomnej dohode samica Selene ostala u nás v chove výmenou za mladého samca.

V októbri 2017 sme prišli o jedného chovného samca pri strihnutí strechy z voliéry z dôvodu nepriaznivého počasia. V tohto ročnom odchove nám pribudli 3 mladé jedince.

KAMARÁT NEZABUDNUTEĽNÝCH ZÁŽITKOV

Harris hawk bol dlho v mojom ponímaní „mäsožravý papagáj“, ktorého som občas videl niekde na predvádzaní dravcov. Viem, že lovú sa venoval Štefan Azari, Ľubo Engler a manželia Křivkovci (CZ), ale nikdy som to naživo nevidel, takže urobil si reálny obraz o týchto dravcoch bolo pre mňa na začiatku ľažké. Dnes viem, že moja voľba bola správna. Roky som lietal sokoľy, ale revír u nás pod úpätím Nízkych Tatier a taktiež nedostatočná možnosť lovú ma utvrdili v tom, že som urobil rozumnú vec. Harris hawk je v rukách rozumného sokoliara vynikajúcim dravcom, ktorý vám prepáči nejaký ten prešlap. Toleruje občasný výpadok pri tréningu a nie je až taký citlivý na mierne kolísanie kondície ako iné dravce. Pri správnom vedení je to dobrý lovec, kamarát, ktorý vám vašu snahu určite vráti v podobe nezabudnuteľných okamihov pri výcviku a love.

Martin Hahn, chovateľ harrisov

Ach, tie volby ...

Niet lepšieho argumentu proti demokracii než päťminútový rozhovor s priemerným voličom.
(Winston Churchill)

Tento citát má všeobecnú platnosť, teda aj na Slovensku. A mám pocit, že tu predovšetkým. Ľudia si tu akosi málo uvedomujú veľkú zodpovednosť použiť demokraciu – vládu ľudu, žiaľ pri jednej možnej príležitosti, a to vo voľbách. Nemyslím tých, čo voliť neprídu. Mám na mysli zúčastnených voličov. Ako sa rozhodujú, aké argumenty, aké volebné sluby na nich platia? Aké majú kritéria, ako vedia posúdiť kompetencie, odbornú a ľudskú stránku uchádzačov o moc? Aká je hodinovnosť informácií o nich? Uvedomujú si, že si volia svojich vládcov, ktorých na Slovensku zvlášť, je tak ľahko preťažko kontrolovať, či prípadne odvolať? Budú ich musieť strpieť najmenej štyri roky.

Na jednej strane sú tu kandidáti, na druhej voliči, od ktorých závisí ich úspech vo voľbách. Čo motivovalo rozhodnutia uchádzačov o moc? Túžba po moci, kariére a peniazoch, ktoré sú s tým spojené, alebo aj schopnosti a vôle byť užitočný pre ľudí, pre spoločnosť, pre svoju obec, mesto, krajinu? To sa však ukáže až potom, keď zasadnú do svojho úradu a začnú konáť, ba niektorí len prežívajú vo svojom kresle. V tom je ten háčik. V tom je tá lotéria.

Voliči - od nich všetko závisí. Pestré, rôznorodé spoločenské spektrum, ľudia na rôznych úrovniach, rôzneho veku a životných skúseností.

Hlas každého má však rovnakú váhu. A pozor! Nemálo je takých, čo sa dajú lacno „kúpiť“, ako sa hovorí, aj za misu šošovice či pohárik vína? Vedľa toho spomeňme na kortešacky z našej histórie. Vicišpáni, starostovia či primátori, princíp rovnaký. Mnohí si to chcú dať poistíť a vyhľadávajú spolky, združenia, kluby a chcú sa zapáčiť, vopred sa zavdačiť – pokiaľ možno nie zo svojho. A sluby, tie sú celkom zadarmo. Nič sa nezmenilo, väčšinu funguje to ďalej, nielen na komunálnej úrovni. Na celom svete, tradične i rafinovanějšie a sofistikovanejšie sa balamutia hlavy voličov. Využíva sa už aj internet a ostatné masmédiá. Možno si spomeniete na článok vo VH, kde jeden nás odchádzajúci starosta, verný svojim diktátorovským manierom, nadiktoval občanom mená, koho majú voliť za starosta a poslancov. A veľa ľudí nerohodných malo hned po starostiah.

Aj seriózny a premýšľajúci volič musí byť obozretný, aby nenaletaol. Po voľbách sú mnohí trpko sklamani. Komunálne voľby by mali byť pre rozhodovanie, komu dať svoj hlas, predsa len o čosi prehľadnejšie. Vedľa ľudia na dedine sa lepšie poznajú. O to šokujúcejšie je zistenie, ako pramalo objektívnych informácií majú, keď sa vyberajú k voľbám. Vo svojej prostote a nevedomosti im stačí náhle vnuknutie. Ne-

treba sa s nimi rozprávať ani tých päť minút. Hádam malá ukážka, nie vymyslená, nechtiac odpočútať:

A: Tak koho budete voliť?
B: No, hádam zas len toho.

A: Preboha, to myslíte vážne?
B: Prečo nie, veď mne nič zlé neurobil.
Skutočne niekomu aj takýto absurdný argument stačí, povzdychoľ som si. Kde som sa to len ocitol?

Ani mne žiadou starosta osobne neublížil. Keď hodnotím posledných dvoch, v obci sa urobilo veľa prospiešného. Ale dalo sa urobiť podstatne viac. Smre predsa bohatá obec. Urobili však aj veľa chýb, zlých rozhodnutí a hrubých prešlapov. Výkon a štýl ich práce poburoval aj väčšinu poslancov a občanov, ktorých dianie v obci zaujíma.

Dúfam, že voliči si budú mať z čoho vyberať. Potrebujeme starosta a poslancov, ktorí dobre poznajú obec a jej problémy, ktorí majú význam rozvoja obce, jasné plány, sú kreatívni a činorodí, ktorí občanov vedia vypočuť a diskutovať s nimi a brať do úvahy ich podnety. Nech si berú príklad z nedalekého Brezna, kde primátor občanov berie ako svojich spolupracovníkov pri rozvoji a zveľaďovaní mesta.

Hovorí sa, že národ má takú vládu, akú si zaslúži. Tak si prajme, aby sme do volieb zmúdreli. Predpokladom je, že na kandidátkach nájdeme čestných, poctivých a tvorivých ľudí, aby sme nemuseli voliť nejaké menšie zlo.

Mgr. Ivan Karak

SPOMIENKY

Cez rosu v očiach slza sa tlačí,
po tvári nekonečne dlho páli,
len minútku s vami - to stačí,
či len okamih krátke a ospalý.
Tak hlavu do vankúša skrývam
a prosím, prosím, prosím,
nech sa mi o vás sníva.

Dňa 09.8.2018 sme si pripomenuli nedožité 80. narodeniny nášho drahého manžela, starého otca a prastarého otca Jozefa Csordáša z Valaskej a zároveň 19.8.2018 by oslávila 57. narodeniny naša drahá dcéra, mamka, manželka a sestra Erika Franková, rodená Csordášová. S láskou v srdci spomína celá rodina.

Kto ste ich poznali, venujte im, prosím, spomienku s nami. Smútiaca rodina.

Márne vás oči hľadajú,
márne vaše pohladenie čakajú,
márne po tvári slzy stekajú.
Vaše srdce prestalo byť,
hoci ste chceli tak veľmi žiť.

Dňa 6. augusta uplynulo 5 rokov, čo nás navždy opustila naša drahá obetavá mama a starká Anna Vetráková.

Vy, ktorí ste ju poznali a mali radi, spomeňte si na ňu v úprimných modlitbách.

S vďakou synovia a dcéra s rodinami a smútiace vničatá.

Dňa 4. augusta 2018 sme si pripomenuli prvé výročie, čo nás navždy opustil náš manžel, otec a starý otec

Michal Schön.

S úctou a láskou spomínajú manželka, dcéra s rodinou, syn a ostatná rodina.

Vzalo mi ťa nebo... Objalo vo večnom náručí, žiť s tou bolestou sa stále učím. Zostala len nádej, čo ma tu drží. Do konca života bude mi smutno, nikdy sa nezahojí zjazvené vnútro. A tak kráčam, aj keď stáť chce sa mi, vstávam, aj keď spadnutá som na zemi. A tak sa znova učím lietať, svoj život po kúskoch zliepať. Milovaný Miško náš, navždy chýbaš nám.

Dňa 16. augusta by oslavil svoje 30. narodeniny náš milovaný synček, vnúčik, synovec, bratranec a kamarát Miško Kováč a dňa 24. augusta si pripomíname smutné 9. výročie, keď nás po tragickej nehode navždy opustil.

S láskou a večnou bolestou v srdci na teba spomínajú mama, starká, otec, blízka rodina a kamaráti. Kto ste ho mali radi, venujte mu prosím tichú spomienku.

POĎAKOVANIE

Dňa 7. augusta 2018 sme sa rozlúčili s naším drahým otcom, starým otcom, bratom, švagrom a krstným otcom Jánom Jenčom. Všetkým, ktorí sa zúčastnili na smútočnom obrade a zosnulého odprevadili na poslednej ceste pozemskou púťou, srdečne ďakujeme.

Menovite hudobníkom okolitych dychových orchestrov z Podbrezovej, Brezna a samozrejme z Valaskej, ako aj miešanemu spevokolu Lipka pri MO MS vo Valaskej.

S vďakou rodina Jenčová

Informácie pre voličov

Volby do orgánov samosprávy obcí sa budú konať v sobotu 10. novembra 2018 v čase od 7.00 do 22.00 hodiny. Právo voliť má obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci a najneskôr v deň konania volieb dovrší 18 rokov veku. Za poslancu obecného zastupiteľstva môže byť zvolený obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci, v ktorej kandiduje a najneskôr v deň volieb dovrší 18 rokov veku, za starostu môže byť zvolený obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci a najneskôr v deň konania volieb dovrší 25 rokov veku. Volič môže voliť len v obci svojho trvalého pobytu vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný.

V obci sú utvorené 4 volebné okrsky.

Volebný okrsok č. 1 – Valaská, sídlisko – východ, kde je volebná miestnosť č. 1 – Obecná knižnica A. A. Baníka, Námestie 1. mája 460/8

Volebný okrsok č. 2 – Valaská, sídlisko – západ, kde je volebná miestnosť č. 2 – Učebňa Odborného učilišta Valaská, Švermova 449/1

Volebný okrsok č. 3 – Valaská, materská časť obce, kde je volebná miestnosť č. 3 – Klub dôchodcov, Cesta Oslobođiteľov 89/20

Volebný okrsok č. 4 – Valaská, časť Piesok, kde je volebná miestnosť č. 4 – Klub dôchodcov, Robotnícka 372/10

Obecné zastupiteľstvo vo Valaskej bude mať 11 poslancov, ktorí sa budú voliť v 2 volebných obvodoch.

Vo volebnom obvode číslo 1, ktorý zahŕňa: Valaská-sídliško (volebný okrsok 1 a 2) sa volí 8 poslancov,

vo volebnom obvode číslo 2, ktorý zahŕňa: Valaská - materská časť a Piesok (volebný okrsok 3 a 4) sa volia 3 poslanci.

Obec uverejní zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva a zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby starostu obce najneskôr 25 dní predo dňom konania volieb spôsobom v mieste obvyklým (na úradnej nástenke a webovom sídle obce).

Elenka Sukičová

II. kolo - letný biatlon, Revúca

Milí športoví priatelia, aj v tomto čísle pokračujeme v prezentovaní biatlonu. Tentokrát zavítame do biatlonového areálu Magnezit Revúca, kde sa v dňoch **30.6. – 1.7.2018** uskutočnilo II. kolo Wiessmann pohára v letnom biatлонe. Počas prvého prázdninového víkendu si zapretekali všetky kategórie, od žiackych až po dospelácke.

Organizátori z Revúcej pre nich pripravili nové, širšie, bezpečnejšie trate. Zmenami prešli aj priestory štartu, ciela a trestného kola.

Asi jediné, čo nás neprekviplilo, bol opäť nepríjemný vietor, hlavne celú sobotu.

V sobotu bol pestrý program až do večera. V rýchlosných pretekoch bojovali všetky kategórie a podvečer sa predvedli aj najmenší = prípravka.

Nedele patrila najprv vytrvalostným pretekom, v kategóriách dorast – dospelí a po nich prišli na rad žiacke preteky obratnosti. Preteky obratnosti spájajú v sebe beh, prekonávanie prekážok a nerovností, absolvovanie rôznych disciplín (otočky, slalom cez kužeľe, preskok, kotúľ ...) a streľbu v ľahu na 5 ráň. Len tí najrýchlejší, najobratnejší a najpresnejší zvíťazia.

Výsledky biatlonistov, biatlonistiek z KB Valaská – Osrblie:

Rýchlosné preteky:

žiaci 10 -11 r.: 5. miesto R. Pacera

žiaci 12 - 13r.: 9. miesto M. Zlevský, 16. miesto D. Podrážka

žiaci 14 - 15 r.: 4. miesto A. Černák

žiačky 12 - 13 r.: 2. miesto N. Oravcová, 3. miesto E. Demianová, 4. miesto L. Mišunová, 7. miesto N. Vavreková, 18. miesto K. Paučová

žiačky 14 - 15 r.: 1. miesto S. Pacerová, 2. miesto K. Makovíniová, 13. miesto P. Papajová

muži 22 - 39 r.: 1. miesto N. Gróne

Preteky obratnosti:

žiaci 10 - 11 r.: 11. miesto R. Pacera

žiaci 12 - 13 r.: 10. miesto M. Zlevský, 16. miesto D. Podrážka

žiaci 14 - 15 r.: 3. miesto A. Černák

žiačky 12 - 13 r.: 3. miesto E. Demianová, 6. miesto N. Oravcová, 7. miesto L. Mišunová, 12. miesto N. Vavreková, 20. miesto K. Paučová

žiačky 14 - 15 r.: 1. miesto S. Pacerová, 2. miesto K. Makovíniová, 12. miesto P. Papajová

Naši pretekári nám znova pripravili pekné zážitky na trati (hlavne v cieli), aj na strelnici. ... a v nedeľu sme opäť odchádzali s diplomami a medailami na hrudi a úsmevmi na tvárich. Blahoželáme!!!

A. Machyniaková, KB Valaská - Osrblie

Valaštianski karatisti a ich sezóna jeseň 2017 - jar 2018

Karate Klub MP Brezno má za sebou najúspešnejšiu sezónu vo svojej histórii. Medailová bilancia za sezónu 2017 - 2018 predstavuje 11 zlatých, 21 strieborných a 27 bronzových medailí, jedna účasť na Majstrovstvách sveta v Španielskom Tenerife Tatiany Tapajčkovej a jedna účasť na Majstrovstvách Európy v Ruskom Soči s umiestnením na úžasnom 9. mieste Lenky Čažkej z Valaskej.

Pod vedením predsedu klubu a v jednej osobe aj hlavného trénera Mgr. Petra Jenču sa trénin-gového procesu zúčastňuje 80 členov klubu. Od Karatáčika, kde trénujú začiatočníci od 5 rokov až po skupinu tzv. „A“, kde trénujú reprezentanti Slovenskej republiky.

V týchto rôznych skupinách trénujú aj deti z Valaskej. Jožko Mikloš, Jozef Lašák, Ján Sebastian Vilhan, Petra Jenčová, Terézia Čažká, Lenka Čažká, Martina Komorová, Terézia Vlkoláčková, Lucia Pohorelcová, Jakub Dundovič, Jerguš Melicherčík.

Valaštania získali za účasť na rôznych súťažach 3 zlaté, 10 strieborných a 11 bronzových medailí, a tým prispeli k celkovej bilancii klubu, ktorá bola 59 medailových umiestnení. Spomenieme niektoré z najlepších umiestnení.

Čo si Valaštania vybojovali?: Jakub Dundovič skončil na 3. mieste na Majstrovstvách Slovenskej republiky v štýle Goju-Ryu.

Tretie kolo slovenského pohára bolo pre našich rodákov rozhodujúce. Peťka Jenčová zdolala ex-ceilentne svoje súperky opäť víťazne, čo jej prinieslo celkové hodnotenie z troch kôl - tretie miesto. Výborný výsledok Martinky Komorovej, ktorá sa umiestnila na druhom mieste, vyniesol na celkové hodnotenie slovenského pohára na 4. miesto. 19.5.2018 sa v Košiciach konali Majstrovstvá Slovenska detí a mládeže. A tak sa Peťa Jenčová stala už dvojnásobnou Majsterkou Slovenska v kumite.

Asi najväčším prekvapením boli aprílové Majstrovstvá Slovenska seniorov, ktoré sa každo-ročne konajú v Žiline, kde sa na súťažné tatami postavila Lenka Čažká a Monika Jenčová. Lenka Čažká, ktorá štartovala v kategórii U21 do 55 kg si vybojovala striebro, a stala sa tak Vicemajsterkou Slovenska. Jej mama a zároveň trénerka najmladších pretekárov sa po 21 rokoch postavila opäť na súťažné tatami v kategórii kumite Masters + 35 rokov, a tak si domov odniesla zlato a titul Majsterky Slovenska pre rok 2018.

Na Majstrovstvách Slovenskej republiky U21, juniorov a dorastencov, ktoré sa konali v Trnave sa Lenka Čažká stala Majsterkou Slovenska v kumite pre rok 2017. Lenka si týmto umiestnením potvrdila účasť na Majstrovstvách Európy, ktoré sa konali v ďalekom Rusku v olympijskom meste Soči, kde sa umiestnila na skvelom 9. mieste. Je to obrovský úspech, nakolko na takejto prestížnej súťaži sa zúčastnila po prvý raz.

Len pár dní po návrate zo Soči sa Lenka zúčastnila na Zimnej univerziáde SR 2018 v karate a vyboval striebornú medailu.

Mnoho ľudí si dáva otázku prečo práve karate, vedie to bojový šport. Áno, na jednej strane je, ale na tej druhej....

Je to šport, ktorý nás učí trpežlivosti, sebkontrole, sebadôvere, vďačnosti. Systematický a tvrdý tréning má vplyv aj na formovanie psychiky, emocionálnej stability, disciplinovanosť a ostatné vôlevové a motorické vlastnosti človeka. Cieľom karate je naučiť cvičencov bojať v rámci vytvorených pravidiel pri uplatnení základných princípov morálneho kódexu bojových umení, ako zmysel pre čest, odvahu, sebkontrolu.

Toto je v dnešnom svete niečo, čo sa stráca a predsa naše deti sú našou budúcnosťou.

Na záver chceme podakovať Obecnému úradu vo Valaskej za podporu, ktorú poskytla našim mladým karatistom či priestormi a v neposlednom rade za podporu Lenky Čažkej pri príprave na Majstrovstvá Európy.

Dakujeme

Mgr. Peter Jenča

Dvojnásobná Majsterka Slovenska v karate Peťka Jenčová.

**Občianske združenie Pekný deň
a obec Valaská**

vás srdečne pozývajú na 11. ročník súťaže

HARUĽA 2018

22. septembra 2018 (sobota)

Námestie 1. mája vo Valaskej

Program

- 13:00 - prezentácia družstiev**
- 13:30 - otvorenie súťaže**
- 15:00 - vyhodnotenie**

uzávierka prihlások 17. septembra 2018

Počas dňa
sa môžete tešiť
na týchto účinkujúcich:

Rusín Čendeš
Orchestra

**KAČURIENKY, DYCHOVÁ HUDA MOSTÁRENKA,
LOS BABRACCOS, OBLASTNÉ SKUTOČNOSTI,
na týchto účinkujúcich: RUSÍN ČENDEŠ ORCHESTRA**